

Valget falt på dere

MAGNE RUUD

En ny kommunestyreperiode har akkurat begynt. Det er mange nye navn å se, nærmest i alle partier. Gratulerer med valget! Vi kjenner navnene fra før, - fra idretten, kulturlivet, arbeidslivet og dagliglivet. Alle er så vidt jeg kjenner til, uavhengig av politiske fargenyanser, ihuga tilhengere av et levende bygdesamfunn.

Ytring

Som kommunerepresentant har dere to valg, enten å være en passiv sandpåstrøer, eller en aktiv pådriver for saker dere brenner for. Håpet for oss som valgte dere, er naturligvis det siste.

Bygdesamfunnet er viktig!

For å ha et levende bygdemiljø trenger vi en trygg barnehage og en god og fullverdig grunnskole. Vi trenger varierte arbeidsplasser, god kommunikasjon og et rikholdig kultur- og foreningsliv. Under sykdom og alderdom trengs en førstelinjetjeneste som innbyggerne kan sette sin lit til.

Forutsetningen for disse elementene er at vi opprettholder et minimum av innbyggere. Blir innbyggertallet for lavt, eller at alderssammensetningen blir for skjev, kan i verste fall hele samfunnsstrukturen kollapse.

Statistisk sentralbyrå har statistikk for det meste. Deres beregninger av folketallet i hver enkelt kommune fram til 2040 ble offentliggjort i 2018.

De sier om sine egne beregninger:

- *«Framskrivningene til SSB viser befolkningsutviklingen gitt forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, innenlands flytting og inn- og utvandring. I befolkningsframskrivningenes hovedalternativ settes forutsetningene som på daværende tidspunkt anses som mest realistiske. Det innebærer at vi ikke justerer kommunetallene skjønnsmessig, selv ikke ved signaler om for eksempel framtidig næringsutbygging og nye samferdselsprosjekter. Vi oppfordrer kommunene selv til å vurdere om forutsetningene er realistiske og resultatene rimelige, og bruke sin kunnskap om lokale forhold til å justere tallene.*

Dette innebærer at utviklingen ikke er absolutt, men kan påvirkes av lokale tiltak som vil kunne endre forutsetningene.

Hvis intet spesielt inntreffer, vil utviklingen i Sør-Aurdal kommune forventes å bli slik:

	Antall i 2018	Antall i 2040	Endring	Endring %
Befolkning	3 014	2 747	- 267	-8,9
Yngre enn 20 år	652	520	- 132	-20,2
20-64 år	1 608	1 266	- 342	-21,3
65 år og eldre	754	961	207	27,5
70 år og eldre	546	753	207	37,9
80 år og eldre	200	331	131	65,5

SSB sier videre: «Aldringen blir klart sterkest i distriktene, og flyttemønstrene forsterker aldringen på to måter:

- *Unge mennesker i fruktbar alder flytter mot byen, og i tillegg blir dermed også barna i større grad født sentralt.*
- *De eldre blir igjen på bygda, og i 2040 vil mer enn hver tredje innbygger i en del distriktskommuner ha passert 70 år.»*

Jeg har ikke funnet tilsvarende statistikk for 3528 Hedalen, men selvsyn og erfaring tilsier at problemstillingen er noenlunde den samme.

Etter min oppfatning er den viktigste jobben dere som nyvalgte kommunestyremedlemmer kan befatte dere med, er å samarbeide om mottiltak som endrer SSBs prognoser.

I hovedsak betyr det å gjøre bygdesamfunnet mer attraktivt for den yngre generasjonen.

- Her går sikring av et fullverdig grunnskoletilbud og å legge til rette for etablering av arbeidsplasser og botilbud, hånd i hånd.

Etter 10 år med kamp mot ordfører og rådmann om skolenedleggelse, håpet vi at tida nå var inne for å snu på flisa. Det var derfor befriende at nærmest alle partiene, før og under valgkampen, ga lovnader om å frede skolestrukturen. Men freden varte ikke lenge. Referatet fra budsjettkonferansen om repetisjon av mantraet, var derfor nedslående, men var kanskje en siste hilsen fra den forrige lederduoen. Rådmannen kan nok heve seg over politikk og politikere når han gir råd, men det er neppe særlig musikalsk i lengden. Det er likevel greit å få et slikt innspill så tidlig i perioden, som klart gir en oppfordring til dere som folkevalgte, -tenk sjøl!

Det kan sies mye rart om de siste kommunestyreperiodene, men av de positive vedtakene kan nevnes bolystprosjektet. Dette må følges opp med konstruktive virkemidler i inneværende periode.

Det er ikke forenelig med lysten til å bo, verken i Begnadalen eller Hedalen, når man risikerer å miste skoletilbudet.

Innsparingsbehovet er ifølge avisa anslått til 0,5 %, og det forekommer meg underlig at de første som skal unngjelde, er skole- barn og ungdom. Vi har ikke glemt at forvaltnings-drifts og vedlikeholdskostnadene for nytt kulturhus/idrettshall/skole utgjør 3,5 mill kroner per år framover i tid. Sammen med renter og avdrag, mer enn dobles beløpet.

Hva som egentlig var nødvendig for å dekke behovet for et tilfredsstillende skolebygg med fasiliteter, er så vidt meg bekjent ikke opplyst. En indikasjon er likevel at den gamle C-blokka var 1410 m², mens vedtatt nybygg er på 4 400 m².

Beklageligvis vil svært mye av tilgjengelige midler i framtida måtte brukes til å betale renter gjeld og driftskostnader for en fullstendig unødvendig investering, og som samtidig står klart i misforhold til bæreevnen.

Slik er det politiske systemet. Noen reiser bautaen og forlater arenaen, mens etterfølgerne (dere) må betale gildet. Politisk ansvar kan tidvis oppfattes som (for)lett å bære.

Hallen minner meg særlig om at det ropes om samarbeid bygdene i mellom. Ofte går samarbeidet ut på å enes om tiltak som gagnar kommunesenteret, mens det betraktes som bygdekamp når det tas til orde for å beholde lovpålagte tjenester ute i grendene.

Det er et langsiktig prosjekt å snu befolkningsutviklingen. Som forkjempere for bygdesamfunnet bør vi ta selvkritikk for å rope «alle mann til pumpene» når ordfører og rådmann rasler med sablene om å legge ned ungdomstrinnet. Når faren tilsynelatende er over, faller vi gjerne i staver og håper på det beste. Husk at det er 3 årstrinn ved HBU som kun vil ha 3-4 elever i hvert klassetrinn! Her ligger det en formidabel utfordring. Over tid er ikke dette bærekraftig, og tanken om et trekantsamarbeid med Nes, på flere områder, bør ikke feies under teppet.

Dette aktualiseres ved at vi har fått en kjempefin veg gjennom kommunen, og Valdres er en sterk merkevare. Tunnelåpningen ved Klosbøle har allerede i lokalavisa blitt døpt «**Valdresportalen**». Det kan fort medføre at Sør-Aurdal blir i ingenmannsland, og tilreisende raser gjennom dalføret fortere enn før, - på veg **til Valdres**. Da kan det være greit å ha tilhold «der Ringerike slutter og Vallers ennå itte by'nt»

Holdningsskapende og innovativt arbeid tar tid, og oppfordringen til dere er, - vær i forkant!

Lykke til!